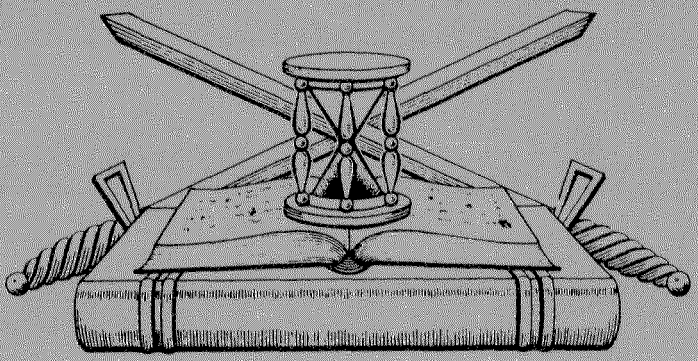
juli 1975

MARS ET HISTORIA

ORGAAN

VAN DE
NEDERLANDSE VERENIGING
TER BEOEFENING VAN DE
MILITAIRE HISTORIE

OPGERICHT 20 AUGUSTUS 1966

SAMENSTELLING VAN HET ALGEMEEN BESTUUR:

Voorzitter	:	F.L. Diekerhoff
Ondervoorzitter	:	J. Albarda
1e Secretaris	:	F.J. van Lier
2e Secretaris	:	H. Ringoir
Penningmeester	:	C.J. Kneppelhout
Archivaris	:	E.W. van Popta
Leden	:	Jhr. D.J.H.N. den Beer Poortugael
		B.C. Cats
		W.F.K. Engelbrecht
		Mr. C.H. Evers
		C.A. Heshusius
		F.J.A. Lutz
		Drs. G.J.A. van Ojen jr.
		Mr. Ch.L.M. Schaepman

ADRESSEN DAGELIJKS BESTUUR:

Voorzitter	:	Oranje Nassaustraat 1, Geldermalsen, Tel. 03455-1773
Ondervoorzitter	:	Vlaskamp 466, 's-Gravenhage.
1e Secretaris	:	Savelsbos 325, Zoetermeer
2e Secretaris	:	Laan van Nieuw Oost-Indie 289, 's-Gravenhage, Tel. 070-83999
Penningmeester	:	Edo Bergmanstraat 9, Doetinchem.

Contributie bedraagt per jaar min. ƒ 25,00, te storten op giro 14700 van de Algemene Bank Nederland N.V. te Den Helder, ten name van de Nederlandse Vereniging Militaire Historie of op giro 29.40.790 van de Nederlandse Vereniging Militaire Historie te Den Helder.

SAMENSTELLING REDAKTIE-WERKKOMMISSIE:

Redactieadres: Heliotrooplaan 356 L, 's-Gravenhage (Kijkduin), tel. 685168.
M. Boerma
C.A. Heshusius
E.W. van Popta.

SAMENSTELLING REDAKTIE-ADVIESKOMMISSIE:

F.L. Diekerhoff
Mr. C.H. Evers
Drs. G.J. van Ojen jr.
H. Ringoir.

AFDELINGSCORRESPONDENTEN: Zie binnenomslag van de achterzijde.

MARS ET HISTORIA

10e jaargang, nr. 2
juli 1975.

De 'NEDERLANDSE VERENIGING TER BEOEFENING VAN DE MILITAIRE HISTORIE', opgericht op 20 augustus 1966 en erkend bij K. B. no. 50 van 14 juni 1968, is er voor allen, die zich verdiepen in de studie van geschiedenis, ceremonieel, tradities, uniformen, emblemen, wapens en onderscheidingen van militaire- en semi- militaire organisaties, meer in het bijzonder die van Nederland en de (voormalige) overzeese Rijksdelen.

INHOUD

Bestuursmededelingen.

De voorbereidingen tot oprichting van de Luchtvaartafdeling
door J. van den Berg.

De Geschiedenis van het Fort Amsterdam
(ter kuste van Guinea)
door A. F. Lancker.

De Geschiedenis van de Mouwleeuw, zijnde het eerste Nederlandse mouwonderscheidingsteken in de tweede wereldoorlog
door B. C. Cats.

Wel en Wee van onze Cavalerie in de Prinses Irene Brigade
door Jhr. J. J. G. Beelaerts van Blokland.

Litteratuurlijst.

BESTUURSMEDEDELINGEN

Indien u uw contributie voor het jaar 1974 en/of 1975 nog niet hebt overgemaakt, verzoek ik u dit te willen doen door storting op:
postrekening 29 40 790 t. n. v. Penningmeester Ned. Vereniging ter Beoefening van de Militaire Historie te Doetinchem.
De contributie bedraagt ƒ 25,-- (1974 ƒ 20,--).

GEVRAAGD:

Korps Mariniers platte officiers pet van vóór 1940.
Sabel, sabelkoppel en sabelkwast en rijbroek; voorts kledingvoorschriften tot 1948.
Van officieren Koninklijke Marine: K. M. sabel off. van Administratie koppel en kwast, ponjaard en baatje van het Korps Adelborsten van vóór 1940, sabel en klewangkwast van de landmacht.
J. F. de Boer, Porcellishof 46, Alkmaar.

***

" De importeur van de bekende Tritt-kalender maakte het bestuur
" attent op een zeer bizondere kalender voor 1976 met afbeeldingen
" van veldslagen van Napoleon. De afbeeldingen zijn van de hand van
" Carle Venet (1791-1873), gekozen uit de serie, Campagnes des
" Français".
" De twaalf platen van deze kalender overtreffen elke verwachting,
" kortom een kalender van hoge kwaliteit.
" De verkoopsprijs in de winkel zal ca. ƒ 30,-- bedragen. Bij afname
" van minimaal 100 stuks is de prijs ƒ 21,--. Prijs voor stevige
" omslag ƒ 1,60.
" Bestellingen gaarne z. s. m. bij de penningmeester (nieuw adres:
" Edo Bergmastraat 9, Doetinchem; telefoon 08340-23982).
" Slechts bij aanvragen van 100 of meer exemplaren zal het bestuur
" deze bij de importeur bestellen. In het september of novembernummer volgt hierover nader bericht.
" De kalender is ook bizonder geschikt als b. v. St. Nicolaas of Kerstgeschenk".

***

NIEUWE BOEKEN

Feestelijke aanbieding 'Vuurwapens van 1840 tot heden'

Op 8 april j. l. vond in het Artillerie Schietkamp bij Oldebroek een bijzondere gebeurtenis plaats: door Dr. W. R. Wybrands Marcussen, redacteur van Unieboek, werd het eerste exemplaar van het schitterend uitgevoerde werk 'Vuurwapens van 1840 tot heden' van de ons welbekende J. Lenselink met enig ceremonieel aan de auteur uitgereikt.

Dit prachtig geïllustreerde boek - een vervolg op 'Antieke Vuurwapens' van Ir. R. T. W. Kempers - kan beslist worden beschouwd als een standaardwerk op het gebied van de moderne vuurwapenkunde. Het is in de boekhandel verkrijgbaar voor ƒ 49, 50.

Het was een bijzonder aardige geste van uitgeverij Unieboek de presentatie van deze nieuwe uitgave en de daarbij behorende persconferentie te houden in de Legerplaats Oldebroek. Kapitein De Jong maakte dan ook van de gelegenheid gebruik de bezoekers een rondleiding door het Artilleriemuseum aan te bieden.
Onder de aanwezigen bevonden zich o. a. de directeur van het Legermuseum, de heer W. Helder, Mr. C. H. Evers namens de 'Stichting Vrienden van het Legermuseum', de heer D. Zoetmulder, technisch commissaris van de Kon. Ned. Schutters Associatie, de heer C. D. J. Verzaal, hoofd afdeling speciale projecten van Unieboek, vertegenwoordigers van Legerkoerier etc.
Na enige enthousiaste toespraken werd de middag besloten met een borrel en een hapje, zodat mij slechts rest te zeggen: voor herhaling vatbaar!

Drs. J. C. van Dijk.

Antieke Vuurwapens, ISBN 90 228 3954 0, 237 pagina's ƒ 36, 50.
Vuurwapens van 1840 tot heden, ISBN 90 228 3975 3, 256 pagina's ƒ 49, 50.

DE VOORBEREIDINGEN TOT OPRICHTING VAN DE LUCHTVAARTAFDELING

door J. van den Berg.

De tijd van 1886 - 1913, waarin het begrip rijpte, dat in een moderne legerorganisatie de militaire luchtvaart niet mocht ontbreken.

Zoals bekend mag worden verondersteld, is Frankrijk de bakermat van de lucht (scheep) vaart. Dit dankt het aan het feit, dat de gebroeders Joseph en Etienne Montgolfier op 5 juni 1783 te Annonay (Fr.) voor het eerst - en als eersten - een luchtballon, 'Montgolfière' genaamd lieten opstijgen. Deze - toen nog onbemande ballon - had een middellijn van 11 meter, woog 215 kilogram en droeg 200 kilogram ballast. In tien minuten steeg hij naar een hoogte van 2000 meter en hij kwam 900 meter van de plaats van opstijging weer aan de grond.

Toen eenmaal de aandacht op de mogelijkheden van de luchtballon was gevestigd, kregen de beide uitvinders talloze navolgers.
De ballonvaart - nu ook met bemande ballons - nam weldra een grote vlucht. Zo groot zelfs, dat Dupuis Delcourt in zijn 'Manuel d'Aérostion' schreef, dat in het jaar 1784 ' de hemel boven Europa met luchtballons was bedekt'.
Waren de eerste ballons nog gevuld met verwarmde lucht, spoedig werd gebruik gemaakt van het in 1765 door Henri Cavendish ontdekte waterstofgas, dat 'vaarten' van langere duur en over steeds grotere afstanden mogelijk maakte.

Het verwekt dan ook geen verbazing, dat reeds op 7 januari 1785 met een waterstofgasballon, bemand met de heren Blanchard en en Jeffries in 2½ uur het Kanaal werd overgestoken, van Dover naar Calais. Het militaire element in de luchtscheepvaart deed op 3 april 1974 zijn intrede, toen in Frankrijk de 1e Compagnie Luchtvaarders ('La 1ère compagnie d'aérostatiers') werd opgericht. Voorts is van belang, dat er sinds 1783 kabelballons ('ballons captifs'), vrije ballons 'ballons libres') en bestuurbare ballons ('ballons dirigeables'), de voorlopers van de luchtschepen, waren ontwikkeld. Dit alles speelde zich af buiten onze grenzen, waardoor het hier eigenlijk aan de aandacht ontsnapte. De Nederlanders waren daardoor ook niet geïnteresseerd in de luchtvaart en deze onverschilligheid duurde tot de Frans-Duitse oorlog van 1870/1871. In deze oorlog gebruikten de Fransen de luchtballon ('ballon libre') toen voor het openhouden van de verbinding tussen het belegerde Parijs en dat deel van Frankrijk in het zuiden, dat nog niet door de vijand was bezet. Tussen 22 september 1870 en 28 januari 1871 vertrokken uit Parijs 64 luchtballons naar het zuiden, waarvan er 37 's nachts werden opgelaten. Naast 64 luchtvaarders, vervoerden zij 91 reizigers (w. o. Gambetta), 363 postduiven en drie miljoen poststukken. Van die 64 ballons bereikten 51 hun bestemming, twee verongelukten in zee, zes kwamen buiten Frankrijk aan de grond (4 in België, 1 in Nederland en 1 in Noorwegen) en vijf vielen in Duitse handen.

Ook de kabelballon ('ballon captif') voor artilleriewaarneming werd weer gebruikt, met geringe resultaten overigens.

Deze voor die tijd spectaculaire ballonvluchten kregen meer en meer bekendheid in Europa en hernieuwden de belangstelling in de luchtballon als strijdmiddel. Ook in Nederland begon men langzamerhand enige interesse te tonen. Het is vooral aan de 'Vereeniging ter beoefening van de krijgswetenschap' te danken, dat in militaire kring deze late belangstelling werd aangewakkerd en gaande gehouden.

Aan kapitein der Artillerie C. de Wit komt de eer toe, als eerste hierover een lezing te hebben gehouden. Hij deed dit op woensdag 25 oktober 1882 te 's-Gravenhage met als onderwerp 'Het militair gebruik van luchtballons'. Hierin bepleitte hij het invoeren van kabelballons bij ons leger, doch hij achtte het aanschaffen van vrije ballons niet nodig. Over het nut van luchtballons voor onze landsverdediging zei hij het volgende:

'In ons land zouden zij('ballons captifs') in de forten der Nieuwe Hollandse waterlinie de veiligheidsdienst zeer vereenvoudigen, en later, als de vijand op een of ander punt tot een geregeld beleg overging, een belangrijk aandeel kunnen hebben in de waarschuwingsdienst en gewichtige diensten bij het inschieten kunnen bewijzen.

Hoewel 's nachts natuurlijk van het voorzien in den veiligheidsdienst door middel van ballons geen sprake kan zijn, zouden zij toch ook dan nog goede diensten kunnen bewijzen, daar men van uit den ballon electrisch licht op het voorterrein zoude kunnen werpen. Wat het gebruik van vrije luchtballons aangaat, zoo geloof ik niet, dat hun gebruik bij de verdediging van onzen bodem toepassing zou vinden.

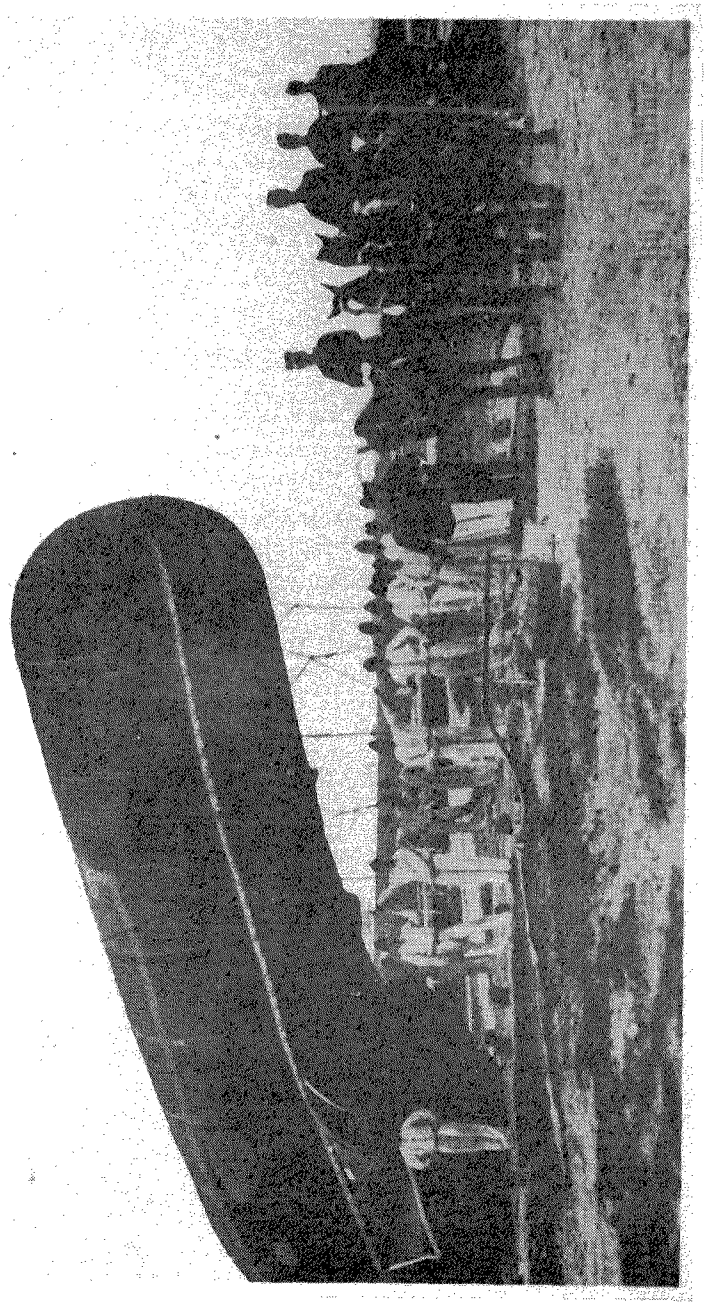
Behalve de positiën van (Den) Helder en Willemstad en de forten bij Pannerden en Westervoort, maken al onze versterkingen deel uit van bepaalde liniën en kunnen dus niet ingesloten worden; en voor het geval, dat een der bovengenoemde punten ingesloten mocht worden, kan men als de telegraphische gemeenschap verbroken mocht zijn, zijn toevlucht tot de duivenpost nemen, de gevleugelde brievenbestellers zijn beter te vertrouwen dan ballons.

Zoolang het vraagstuk van het besturen van vrije ballons niet geheel opgelost is, kunnen zij misschien goede diensten bewijzen maar mag er niet op gerekend worden".

Hij was dus geporteerd voor kabelballons, maar gaf aan postduiven de voorkeur boven vrije ballons. In de praktijk heeft men zijn suggesties gevolgd. De majoor van de Genie A.J. Voorduin, die destijds op het Departement van Oorlog werkzaam was, had - lid der vereniging - wellicht in genoemde vergadering de voordracht mede aangehoord. Hij was althans geheel voor de ideeën van kapitein de Wit gewonnen en werd de stuwende kracht, die de nog vage denkbeelden werkelijkheid deed worden.
Zo werd na langdurige voorbereidende correspondentie op 22 februari 1886 aan de commandant van het Korps Genietroepen toestemming verleend in het fort 'Vossegat' - bij wijze van proef - een postduivenstation in te richten. Het was het begin van de militaire postduivendienst in het Nederlandse leger.
Tussen 1889 en 1895 werden toen postduivenstations ingericht in alle door kapitein de Wit genoemde forten. Deze bleven in beheer bij de Genie tot zij op 20 december 1902 werden verenigd onder een ' Directeur van 's Rijks postduivendienst'.
In het zelfde jaar als de postduivendienst, deed ook de kabelballon zijn intrede bij het leger en wel op 15 mei 1886, toen de Minister van Oorlog een contract voor aankoop van een luchtballon goedkeurde. Dit contract was gesloten tussen de commandant van het Korps Genietroepen en de firma Lachambre te Parijs en voorzag in de levering van een bolballon van 'perkaal', met toebehoren en een kabel van 330 meter lengte. In augustus kwam hij bij het korps aan en op de 19e van die maand werd hij beproefd. De resultaten van de testen, waarvan niets is bewaard gebleven, moeten bevredigend zijn geweest, hij werd althans overgenomen en in beheer gegeven bij de 6e Vesting Compagnie van het korps.
Omdat hij dienst zou doen als waarnemingsballon, werd hij 'Kijk-uit' gedoopt.
Ten behoeve van de oefeningen met de ballon, werd er bij de 6e Vesting Compagnie een ballondetachement gevormd. Het stond onder bevel van kapitein der Genie Jhr. E Quarles van Ufford en bestond uit twee officieren (de commandant inbegrepen), een sergeant, drie korporaals en twintig soldaten. Van deze eerste waarnemingsballon zijn de volgende gegevens bewaard gebleven:

a. De omtrek was ruim 37 meter, bij een middellijn van 12 meter;
b. De inhoud was 900 m^3 en hij werd gevuld met lichtgas van de gasfabriek te Utrecht;
c. De enkele ballon woog 131,5 kg en de kabel ongeveer 100 kg;
d. De met lichtgas gevulde ballon met toebehoren (kabel, net mand, anker enz.) woog - zonder de waarnemers - ongeveer 380 kg;
e. De totale stijgkracht was ongeveer 690 kg;
f. De nuttige stijgkracht van de met twee waarnemers ($\pm$ 150 kg) bemande ballon was (690 kg - 530 kg) 160 kg;
g. Het uitleggen van de ballon en het vullen duurde $2\frac{1}{2}$ uur;
h. Het oplaten tot een hoogte van 300 meter duurde 8 minuten, het neerhalen vergde 24-30 minuten.

In de winter van 1886 op 1887 vervaardigde men bij het Korps Genietroepen zelf een tweede ballon. Met zijn inhoud van 190 m^3 was deze veel kleiner dan de eerste.

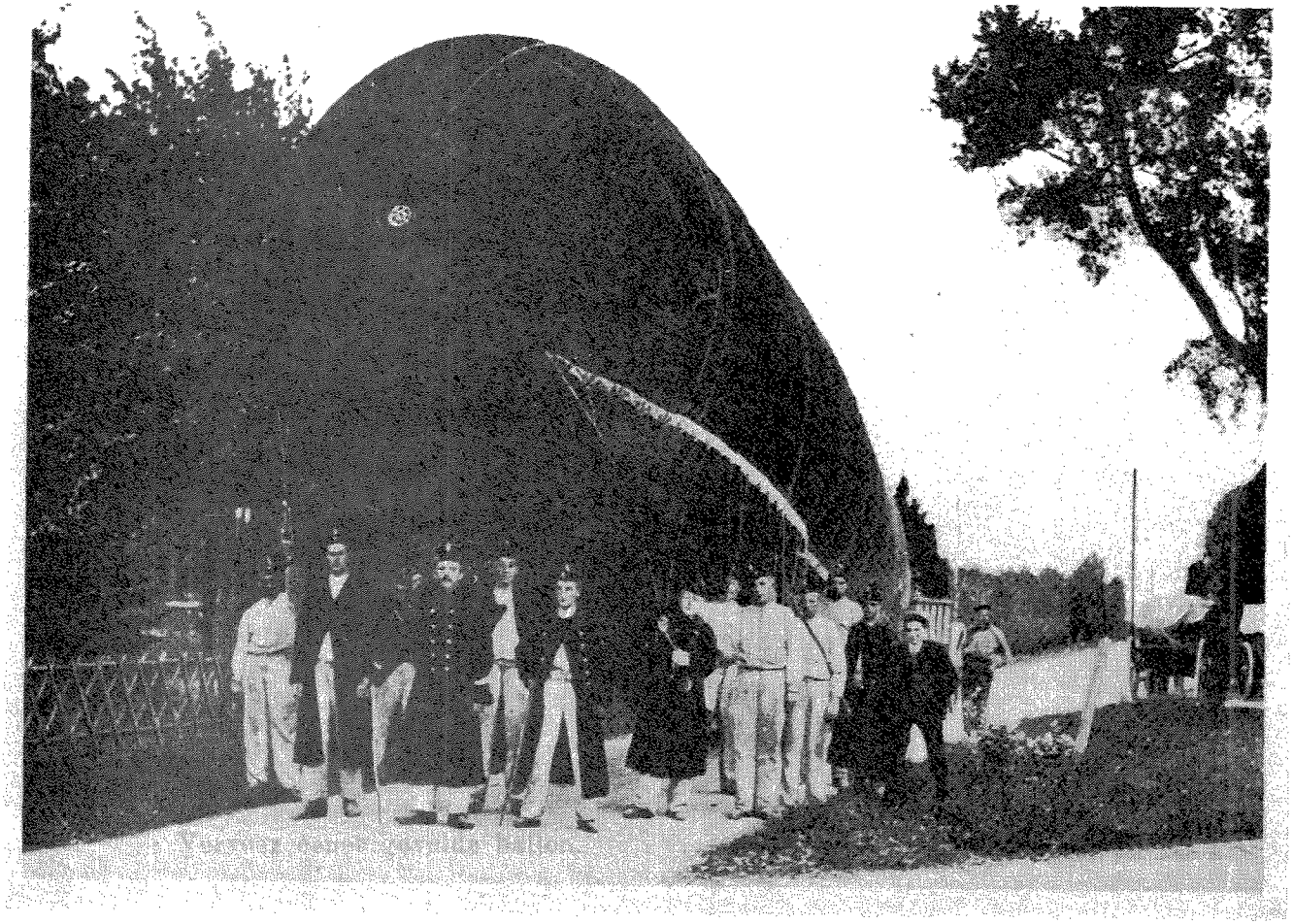

Bovendien was hij niet bolvormig, maar had de vorm van een ellipsoïde, het was een proefballon, een voorloper van mogelijke anderen, die o.m. dienst zou doen als gasreservoir voor bijvulling van de grote waarnemingsballon. Daarnaast werd hij gebruikt voor optische telegrafie met elektrisch licht en kreeg de naam 'Telegraaf'.
Nadat ook deze was getest en overgenomen door de 6e Vesting Compagnie, werden de beide ballons in april 1887 voor het eerst officieel in gebruik genomen. Vijf dagen lang werd het materieel beproefd en werd van alles geprobeerd, zowel de behandeling van het materieel en het vullen, als het oplaten en het doen van waarnemingen.
Dit 'Ballonpark' (ook wel 'Ballonpark Lachambre' genoemd) der Genie, dat nauwelijks deze naam verdiende, omvatte toen het reeds omschreven ballondetachement, de beide luchtballons 'Kijk-uit' en 'Telegraaf' een ballonkabelwagen en een ballon-transportwagen, ieder met vier paarden. Het was bedoeld als een beproevingsafdeling. De kabelballon moest eerst in de praktijk zijn nut bewijzen, alvorens aan de hand van verkregen resultaten zou worden besloten of al dan niet tot uitbreiding moest worden overgegaan. Echter stond al bij voorbaat vast, dat de proeven niet de beste resultaten te zien zouden geven, omdat het 'Ballonpark' daarvoor niet goed genoeg was uitgerust.
De factoren, die de proefneming wel nadelig moesten beïnvloeden, waren:

a. Het gekozen perkaal was als ballonstof minder geschikt dan zijde. Het was vrij zwaar en gaf spoedig kans op lekkage;
b. Het lichtgas als vulling gaf de ballon minder stijgvermogen dan waterstofgas;
c. Daardoor moest een grotere ballon worden genomen, die vanzelfsprekend meer wind ving en als gevolg daarvan minder stabiel was in de lucht.

Een en ander blijkt duidelijk uit een bewaard gebleven verslag van een opstijging in het jaar 1887. Waarnemer was toen de luitenant van de 6e Vesting Compagnie J. Meier en in diens rapport lezen wij o.m.

'Op de dag van de bedoelde proef woei een vrij sterke wind, die altijd vrij hinderlijk was, vooral bij den ballon 'Kijk-uit', welke van perkaal en niet van zijde was gemaakt en welke vooral in zijn laatste stadium nogal eens lek was. De ballon verloor bij zulk een wind vrij spoedig een groote hoeveelheid gas, tegevolge waarvan een indeuking in het omhulsel ontstond en welke van invloed was op den stand van de mand.'
In verband met den heerschenden wind is nog overwogen, om de proef dien dag niet te laten doorgaan; doch hiertegen bestonden bezwaren, aangezien het Korps reeds was uitgerukt; de proef ging alzoo door.
In werkelijkheid is de Luitenant Meier opgestegen, doch heeft maar een zeer korten tijd aan het waarnemen kunnen besteden, aangezien de mand spoedig dermate scheef hing, dat de waarnemer, wilde hij er niet uitvallen, verplicht was een der touwen te grijpen. Bovendien veranderde de mand met den ballon voortdurend van stand, waardoor genoemde officier aanhoudend van grijptouw moest veranderen, zoodat telkens opnieuw moest worden georiënteerd. Weldra was zijn toestand echter zoo gevaarlijk, dat hij moest telefoneren om den ballon onverwijld in te halen, zonder dat hij dus de gelegenheid had gehad, zelfs eene behoorlijke poging tot waarnemen in het werk te hebben kunnen stellen".

Het is zonder meer duidelijk, dat luitenant Meier onder deze omstandigheden zijn opdracht niet heeft kunnen uitvoeren. Wat die opdracht inhield, lezen wij in de voordracht 'Onze Defensie', een lezing van luitenant-kolonel bij de Generale Staf W. Rooseboom, op vrijdag 22 december 1893 gehouden voor leden van de 'Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap', waarin o.m. staat:

'Een in 1887 bij onze genietroepen gehouden proef had het volgende resultaat. Aan den waarnemer in een te Utrecht opgelaten ballon "captif was bekend dat eene compagnie genietroepen van uit Houten (afstand 8 km) een marsch zou maken; uur van afmarsch, alsmede de richting, waarin gemarcheerd zou worden, waren onbekend. Het was den waarnemer echter niet mogelijk iets van de compagnie te ontdekken en dit terwijl Houten op eene vrij open vlakte ligt".

Dezelfde inleider vertelde ook nog van een kabelballon, die toen hij in het midden van het fort op de Biltstraat (bij Utrecht) was opgelaten - door de wind zo heen en weer werd geslingerd, dat hij het ene moment boven de gracht van het rechter en het andere ogenblik boven de gracht van het linker zijfront stond.

Wij komen dan ook tot de slotsom, dat de resultaten van de opstijgingen in 1887 en de jaren daarna over het algemeen slecht waren.

Dit is niet zo verwonderlijk, indien men weet dat toen nog niet werd beschikt over ervaren luchtvaarders, maar dat de ingedeelde genie-officieren het werk voor het ballonpark en hun opstijgingen moesten verrichten naast en boven hun gewone dagelijkse bezigheden.

Bovendien werden weldra voor de proefnemingen zelfs geen gelden meer beschikbaar gesteld Dit is wellicht de reden, waarom er na 1887 in de literatuur niets meer te vinden is omtrent opstijgingen met de beide luchtballons.

Er moet dan ook worden aangenomen, dat het materieel - na enkele jaren gebruikt te zijn - bij de 6e Vesting Compagnie werd opgelegd. Het zal toen niet meer zijn onderhouden en werd daardoor waardeloos.

Uit 1893 bereikt ons dan nog de mededeling, dat het 'met onze luchtballons allertreurigst gesteld is'.

De 'Kijk-uit' was zo defect, dat hij niet kon worden gebruikt en te versleten om hersteld te worden.

Ook met de 'Telegraaf' konden geen proeven meer worden genomen.

Een wel roemloos einde voor een toch zo enthousiast begonnen afdeling.

De opgedane ervaringen hadden de Minister van Oorlog, zoals begrijpelijk is, niet van het nut van waarnemingsballons kunnen overtuigen. In ons land werden daarom geen 'Luchtschipper-afdelingen' opgericht, zoals die in de landen om ons heen bestonden.

Neen, alles bleef bij het oude en tot 1904 is er van militaire luchtscheepvaart geen sprake meer.

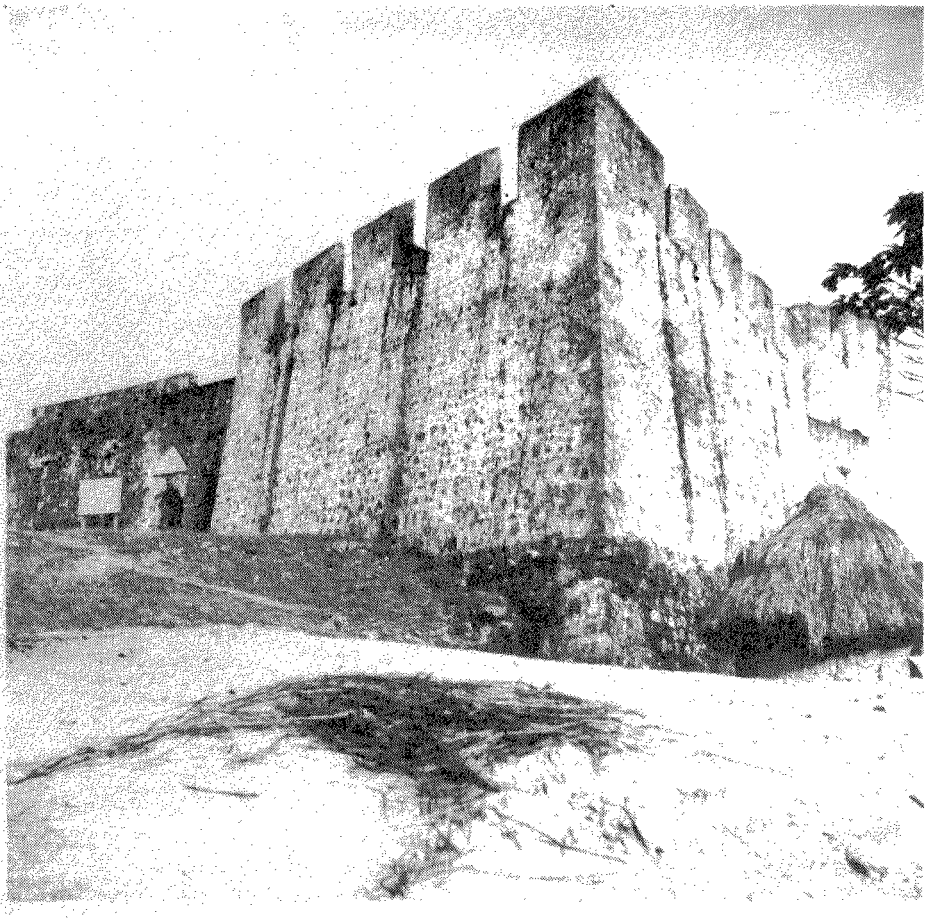
Men had zelfs kunnen denken, dat er op dit terrein nog niet was gebeurd, ware het niet, dat de bij de 6e Vesting Compagnie aanwezige ballonresten getuigenis aflegden van de pogingen van 1886/1887.

WORDT VERVOLGD.

DE GESCHIEDENIS VAN HET FORT AMSTERDAM TE KORMANTIJN (ter kuste van Guinea)

door A. F. Lancker.

Het was een overgelopen Hollandse brein achter de Engelse handelscompagnie die in 1631 de versterkte Engelse loge in Kormantijn deed oprichten en allengs vergroten.
In 1640 brandde deze loge af; de Engelsen beschuldigden de Hollanders hierin de hand te hebben gehad doch deze ontkenden natuurlijk glashard er iets van af te weten. Of toch . . . ?
De post werd herbouwd, maar nu als een vesting met 2 vierkante en 2 ronde bastions.
De dikke muren tussen de bastions en drie bastions zelf waren opgevuld met aarde, het vierde bastion was een geventileerde ruimte ter opsluiting van opgekochte slaven in afwachting van hun transport naar de West.
De bewapening van het fort bestond uit 20 stukken, verdeeld over één grote en drie kleine batterijen.
Tijdens de tweede Engelse oorlog zond de koning Charles II zijn Admiraal Holmes met een vloot naar Guinea om ten voordele van de Engelse compagnie afbreuk te doen aan de Hollanders door hun versterkingen te veroveren.
Doch niet zodra hadden de Staten Generaal dit bericht vernomen of zij dirigeerden Admiraal De Ruyter, die met zijn vloot ter hoogte van Gibraltar lag, naar West Afrika met opdracht de Hollandse vestingen te her-overen en het Engelse hoofdkwartier in Kormantijn in te nemen.
Was de verschijning van de Engelse oorlogsmarine voor de Hollanders een zeer onaangename verrassing, het was voor de Engelsen niet minder onaangenaam toen de Hollandse marine onder De Ruyter verscheen!
Een maand lang lag De Ruyter voor Elmina, wachtend op versterking uit Holland en onderwijl plannen uitwerkend voor de aanval op Kormantijn. Men verwachtte ook nog versterking voor de Engelsen: een vloot onder Prins Rupert.
Toen geen der beide vloten kwam opdagen werd op 8 februari 1665 de aanval op Kormantijn ingezet.
Onder de aanvoering van Kolonel Van Hoorne en Schout bij Nacht Van der Zaan werden 1100 man aan land gezet, een heuvel (waarop de Engelsen 3 stukken geschut hadden geplant) bezet, de tegen de Hollanders ingezette Kormantijnse negers teruggedreven en hun negorijen in brand gestoken.
Het rookgordijn onttrok de onzen aan het oog der Engelsen en de Hollanders konden ondanks de door de Engelse bevelvoerder, de Lt. Kol. F. Selwyn, bevolen spervuur, onder de wallen en het geschut van het fort komen.
Onder gericht musketvuur, waardoor de Engelse soldaten op afstand van de kantelen werden gehouden, werden stormladders opgericht en de bestorming ingezet waarbij ook gebruik werd gemaakt van handgranaten.
De Engelse bezetting streek alras de bloedvlag en stak verscheidene witte vlaggen uit, maar niet zo snel of een tweetal Hollandse matrozen, dat reeds in het fort was gedrongen, had ook reeds de Engelse vlag neegehaald en de Statenvlag geplant.
Het fort werd geplunderd en hierbij werd de overwonnen bezetting niet ontzien; eerst de volgende dag, toen De Ruyter persoonlijk aan land ging, werd de orde hersteld, de ontscheepte troepen en de krijgsgevangenen naar de schepen teruggevoerd en een bezetting achtergelaten bestaande uit 52 matrozen, 10 W. I. C. -ers en 10 negers.

De sterkte werd waar nodig verbouwd en kreeg de naam Fort Amsterdam. Tijdens de 4de Engelse oorlog kwam het in 1781 in Engelse handen doch bij de Vrede van Versailles werd het door hen ontruimd en weer door de onzen bezet. Zowel de Engelse als de Hollandse koop-lieden hadden decennia lang de door hen opgekochte slaven betaald met geweren en munitie en het waren vooral de Ashantijnen die deze wapens gebruikten om hun territoria uit te breiden en naburige bevolkingsgroepen aan zich te onderwerpen.
Toen in 1807 Engeland en Holland (onder Engelse druk!) de slaven-handel afschaften was Ashanti het machtigste rijk aan de kust; het was zelfs zo machtig dat het zich hoegenaamd niets aantrok van de Europese vestigingen aan de kust.
Toen in 1808 een legerschare der Ashantijnen voor de poorten van Fort Amsterdam ver-scheen gaf ons fort zich zonder slag of stoot over . . . . . .
Ingevolge het tractaat van Londen van 5 maart 1867 werd Fort Amsterdam, dat inmiddels een ruïne was geworden, weer Engels. Volgens de laatst bekende plannen zal het worden gerestaureerd om in gebruik te worden genomen als een jeugdcentrum.

DE GESCHIEDENIS VAN DE MOUWLEEUW, zijnde het eerste Nederlandse mouw-onderscheidingsteken in de tweede wereldoorlog door B. C. Cats.

Aflevering I

Bij beschikking van de Minister van Oorlog, toendertijd te Londen, werd op 15 november 1940 een mouwembleem ingesteld voor alle militairen der Koninklijke Nederlandse Landmacht in Engeland, bestaande uit de Nederlandsche leeuw waaronder het woord NEDERLAND, uitgevoerd in oranje kleur en te dragen op de linkerbovenmouw, $1\frac{1}{2}$ inch onder de schoudernaad van het battle dress (veldblouse), service dress (jas dagelijks tenue) en overjas, .(zie afbeelding nr. 1).

Na de capitulatie van het Nederlandse leger op 14 mei 1940 was een klein aantal militairen van de Koninklijke Landmacht (+ 1500) naar Engeland overgestoken. Zij zouden de kern vormen van de later, op 11 januari 1941, op te richten Koninklijke Nederlandse Brigade 'Prinses Irene'.
Al spoedig werden de oude Nederlandse uniformen van de aanvankelijk nabij Porthcawl in zuid-Wales gelegerde militairen, vervangen door het Britse battle dress. Nu deed zich de behoefte voor de Nederlanders te onderkennen van de vele andere, in Engeland verblijvende buitenlandse militairen, zoals de Belgen, Noren, Fransen en Polen, die in hetzelfde battle dress gekleed gingen. Zo werd de Nederlandse leeuw uit het Rijkswapen, staande op een banderol waarin het woord NEDERLAND, als nationaal mouwembleem gekozen voor alle militairen van land- en luchtstrijdkrachten.

Aangezien tot mei 1940, op het oude legeruniform nimmer mouwemblemen waren gedragen, anders dan voor een graad van geoefendheid, was de mouwleeuw ook het eerste onderscheidingsteken in de latere serie, zgn. indelingsdistinctieven. Sinds de invoering in november 1940 is de opvallend gevormde pat (afgeknotte kegel met afgeronde onderzijde, welke vorm ontstond door de halfronde banderol) in talloze uitvoeringen vervaardigd en gedragen. Wij hebben de thans bekende uitvoeringen voor u gesorteerd en in chronologische volgorde geplaatst, waarbij de in die periode thuishorende mouwleeuwen afzonderlijk worden beschreven.

1. Eerste Britse aanmaak 1940:

Voor alle, hieronder volgende exemplaren een leeuw van licht-oranje, dik katoenen garen, de manen en klauwen met zwart garen afgezet, machinaal geborduurd op wollen, geweven, zgn. Britse stof:

1. 1 op khakikleurige pat voor de landstrijdkrachten,
1. 2 op een RAF-blauwe pat voor de luchtstrijdkrachten,
1. 3 op een zwarte pat voor het donkerblauwe geklede tenue van het vrijwillig Vrouwen Hulpkorps (V. H. K.)

2. Tweede Britse aanmaak ± 1941:

Leeuw van hetzelfde model als onder pt. 1 beschreven echter van dun katoenen garen, de manen en klauwen zwart afgezet, machinaal geborduurd op vilt, waar (evenals bij de exemplaren beschreven onder pt. 1) op de achterzijde dunne stof ter versteviging van het borduursel is aangebracht:

2. 1 licht oranje leeuw en banderol op khakikleurig vilt voor landmacht,
2. 2 i. p. v. oranje, nu een lichtblauwe leeuw en banderol op grijsblauw vilt voor de luchtstrijdkrachten.

Van de onder pt 2. 1 beschreven mouwleeuw is de volgende variatie bekend:

2. 1a idem, doch circa 2 mm van de rand van de pat een 1 mm brede kaderrand van licht oranje katoenen garen, machinaal geborduurd (zie afb. nr. 2)

Het betreft hier waarschijnlijk een overgangstype uit de periode dat de schoudertitel 'PRINSES IRENE' werd ingevoerd. Ook hierop treft men rond de tekst een 1 mm brede, oranje gele kaderrand aan. Het heeft wellicht in de bedoeling gelegen ook de mouwleeuwen van deze kaderrand te voorzien, hetgeen echter nimmer officieel werd ingevoerd.

3. Vermoedelijk eerste Nederlandse aanmaak 1944:

Leeuw en banderol van oranjegeel zijden garen; meer gedetailleerd dan de leeuw van Britse aanmaak (o. a. de pijlenbundel). De manen en klauwen zijn niet zwart afgezet. Machinaal geborduurd op dun geweven stof, die langs alle zijden, ter voorkoming van rafelen, is omgeboord. Is wellicht aangemaakt voor het dragen op tropenuniform?

3. 1 oranjegele leeuw, banderol en omboordsel op khakikleurige dunne stof voor de landstrijdkrachten,

3. 2 lichtblauwe leeuw, banderol en omboordsel op grijsblauwe dunne stof voor de luchtstrijdkrachten,

3. 3 oranjegele leeuw en banderol op donkerblauwe dunne stof met donkerblauw omboordsel voor het donkerblauwe geklede tenue van het vrijwillig Vrouwen Hulpkorps (V. H. K.).

4. Tweede Nederlandse aanmaak 1945:

In tegenstelling tot de voorgaande uitvoeringen is deze mouwleeuw aan de rol geweven en moest dus voor het opnaaien op de uniform worden losgeknipt. Om nu de juiste vorm van de pat te verkrijgen werd de stof omgevouwen, langs aan de binnenzijden ingeweven lijnen.
De mouwleeuwen werden in een zuid-Nederlandse fabriek vervaardigd tot een stevig katoenen weefsel, dat door het typisch fabricageproces aan de oppervlakte zeer kleine gaatjes vertoont. Ze waren in deze uitvoering goedkoper dan de afzonderlijk vervaardigde mouwleeuwen als omschreven in pt. 1, 2 en 3:

4. 1 oranjegele leeuw van beter gedetailleerde uitvoering (o. a. de poten) machinaal in khaki katoen geweven voor de landstrijdkrachten,

4. 2 lichtblauwe leeuw idem in grijsblauw katoen geweven voor de luchtstrijdkrachten,

4. 3 oranjegele leeuw idem in zwart katoen geweven, o. a. gedragen door de Gezagstroepen op het zwarte battle dress.

Door na-oorlogs materiaalgebrek werd de mouwleeuw als omschreven in pt. 4. 1 niet uitsluitend van katoendraad, doch ook van kunstzijde vervaardigd, welk materiaal minder schaars was. De kunstzijden mouwleeuwen waren over het algemeen beschikbaar voor de vrije verkoop (militaire kleermakers) terwijl de katoenen geweven exemplaren van Rijkswege werden verstrekt.

4. 1a oranjegele leeuw, banderol op letters NEDERLAND van kunstzijde, geweven in donkergroene kunstzijde ondergrond. Daar waar de pat moet worden omgevouwen om de juiste vorm te geven, zijn aan de draagzijde van de stof gele stippellijnen zichtbaar. Het model is overigens geheel gelijk als pt. 4. 1 dus kennelijk bij dezelfde fabriek, volgens dezelfde machinezetting, vervaardigd.

5. De mouwleeuw rechtstreeks op de mouw geborduurd 1941-1946:

Het kledingvoorschrift voor de Koninklijke Landmacht in Engeland gaf tevens aan dat de leeuw boven het woord NEDERLAND, van zijde of katoen ook rechtstreeks op de linkerbovenmouw van het service dress (jas dagelijks tenue) mocht worden geborduurd, t. w. :

5. 1 oranje leeuw met banderol voor de landstrijdkrachten,

5. 2 lichtblauwe leeuw met baderol op jas in RAF-kleur voor luchtstrijdkrachten.

In afwijking van het hierboven gestelde werden ook wel mouwleeuwen van gouddraad (voor KL) of zilverdraad (voor LSK) rechtstreeks op de bovenmouw geborduurd. Deze uitvoeringen waren dus niet toegestaan, doch vonden oorsprong in de vooroorlogse bepaling dat geborduurde emblemen voor officieren (op de kraag) uit goud- (zilver-) draad waren vervaardigd.

6. Het hierboven omschreven, onjuist borduren van mouwleeuwen van goud-(zilver-) draad, leidde ertoe dat bij militaire kleermakers mouwleeuwen van gouddraad op khakikleurige patten werden vervaardigd, veelal voor gebruik op de overjas (hetgeen evenmin door het kledingvoorschrift was toegestaan):
   6.1 leeuw banderol met NEDERLAND van gouddraad; de tong is van rode zijde terwijl zwaard en pijlen van zilverdraad zijn geborduurd. Het geheel op een khaki pat van wollen overjasstof.

(wordt vervolgd)

WEL EN WEE VAN ONZE CAVALERIE IN DE PRINSES IRENE BRIGADE

(Noot van de redactie: In dit artikel volgen enige fragmenten uit de notities van de brig gen der cavalerie b. d. Jhr. J. J. G. Beelaerts van Blokland, die kans zag om uit bezet Nederland destijds met een gekaapt duits watervliegtuig naar Engeland te ontsnappen. Wij menen onze lezers deze regels, welke op zo'n nuchtere realistische en ongedwongen wijze - niet gespeend van enige sportieve zelfspot - de toestand bij de Brigade in Engeland en bij de invasie in Europa beschrijven, niet te mogen onthouden.)

Het eskadron in de Irenebrigade

Uit Zuid Nederland waren circa 300 marechaussees naar Engeland ontkomen toen de Duitsers Nederland hadden overrompeld. Dit was de grootste eenheid van de 1400 Nederlandse militairen die ontsnapten. Uit de jongeren van hen, ongeveer 100 man, werd op 1 januari 1941 een eskadron pantserwagens geformeerd. Het eskadron stond onder commando van Kapitein W. Kist van de Marechaussee met de officieren de reserve 1e luitenant H. Bredt van de motordienst, Heeris van de artillerie en Jhr. D. van den Brandeler van de cavalerie. Het eskadron bestond uit een staf, een korpstrein en drie pelotons van elk drie Humbrettes. De Humbrettes waren open verkenningsauto's waarin drie man en twee mitrailleurs van het type Bren.
In mei werd het eskadron verplaatst van Ranton Abbey naar Wolverhampton. Hier werd de hele Brigade geconcentreerd. Behalve uit het eskadron bestond de brigade, eerst geheten Koninklijke Nederlandse Brigade (per 27 augustus 1941 omgedoopt in Prinses Irene Brigade), uit één bataljon infanterie en een bataljon in oprichting, dat echter niet verder is gekomen. Ranton Abbeykamp brandde helaas af. Daarbij verloren de marechaussees hun oude uitrusting die voor een deel hun eigendom waren en die zij uit Nederland hadden meegenomen uniformen, zadels etc. Dit gaf een lange administratieve nasleep.
In juni 1941 kwam de 1e luitenant Jhr. J. J. G. Beelaerts van Blokland na een ontsnapping uit Nederland met een gekaapt Duits watervliegtuig in Engeland aan bij het eskadron.

De bedoeling was van het eskadron een vlot onderdeel te maken met een cavaleriegeest en om de in Engeland aankomende cavaleristen te verzamelen.
Kapitein Kist was een oud-huzaar. Op een Engelse pantserschool te Aldershot waren vijf man in opleiding voor reserveofficier der cavalerie namelijk Burgers, Bn van der Feltz, Jhr de Jonge, Van Marle en Van Oosterom.
De eerste oefening van het eskadron was een aanval met het infanteriebataljon van de Brigade op Birmingham. Deze grote industriestad werd verdedigd door de 'home-guard'.
Bij de naderingsmars gedurende de nacht verdwaalde een deel van het bataljon en kwam de aanval te laat. Voor ons bestond de aanval uit hard achter elkaar rijden schieten en met bakstenen gooien. De 'homeguards' schoten met jachtgeweren - want zij hadden weinig anders - waarbij opperwachtmeester Potter een schot kreeg dat op zijn schouderblad afstuitte!
In het najaar kregen wij Guy pantserwagens. Deze waren voorzien van een koepel waarin een zware- en een zeer zware mitrailleur van 12,7 mm. De sterkte der pelotons werd nu twee zware- en drie lichte wagens en twee motoren.
Intussen was de res. 1e luitenant Mr. A.A. Land in Engeland aangekomen en bij het eskadron ingedeeld; res. 1e luitenant Bredt ging naar de reparatieafdeling der Brigade.
Voor onze instructie gingen wij voor een maand naar het pantserwagenregiment de 'Inns of Court' gelegerd in Kettering. De officieren zaten daar nog in het blauw aan tafel en dronken port. Het was een goed en energiek geleid regiment. Het was in oude tijd opgericht door de advocaten in Londen voor handhaving van de rust en orde. Haar zetel was dan ook in de 'Inns of Court' in Londen.
Op 15 december 1941 gaf Kist het commando over en werd Beelaerts belast met het commando; Land werd plaatsvervangend eskadronscommandant.
In het voorjaar van 1942 werden schietoefeningen in de Black Mountains in Wales gehouden. Onderdak werd gevonden in een paar oude lege huizen in Trecastle. Het was een prachtig oefenterrein in de bergen. De stemming was opperbest. Deze was altijd een stuk beter zodra men de vaste legerplaats verliet. Bij één der schietoefeningen kwamen twee schapen om. Daar de Nederlandse troep geen schapenvlees wilde eten, werd de buit met verontschuldigingen voor het schieten aan de politie aangeboden die ze aan de bevolking (welke sterk op rantsoen stond) doorgaf.
Op ons excuus zei men dat de Polen er wel twintig hadden geschoten en dat de boeren genoeg waren gewaarschuwd om op hun dieren te letten. Bij het schieten met de mitrailleur van 12,7 moesten wij een hamer gebruiken om na elk schot het sluitstuk dicht te slaan.
De onderdelen van de bewapening waren uit verschillende magazijnen gekomen. De Engelsen hadden na 1918 niet meer op een oorlog gerekend. Bijzondere bewapening kregen wij op een dag in een kist waarin 12 pieken zaten, gaspijpen waarin een bajonet zat vastgelast. Zij waren helaas te lelijk om te bewaren. We hielden veel oefeningen en combineerden deze met bezoeken aan historische gebouwen zoals kerken en kastelen.
Hierdoor en door een appart uniformstuk, een blauwe baret, was het gemakkelijk de geest goed te houden.
Parades kwamen veel voor. De infanterie kwam dan vroeg en ging uitgebreid richten, waarna zij het eskadron vroeg om bij haar in linie aan te sluiten. Met voertuigen gaat zijwaarts verplaatsen niet, zodat wij dan maar op het laatste ogenblik kwamen.

Een mooie parade vond plaats toen de Koningin het vaandel uitreikte en wij de naam Prinses Irene Brigade kregen. Wij stonden erewacht voor het brigadebureau en de troep had op het paradeterrein onze wagens bij de linkerkoplamp met oranjebloesem versierd. Het kamp was intussen afgebouwd. Met anderen hadden wij een eigen mess die, omdat de eerste mess 'de boerenmess' werd genoemd, nu 'de herenmess' heette. Van de recrutering voor de brigade was - zoals men weet - niet veel terechtgekomen; als gevolg hiervan werd de brigade na veel aandringen gereorganiseerd. Tevoren gingen wij nog een keer in Wales schieten en daar beproefde ik ons pantser waarbij ik, tot groot verdriet van de Brigadecommandant, in het zijschild een paar gaatjes schoot. De wagens waarop wij zo gepoetst hadden voor de inlevering, werden echter voor schroot op een hoop gezet. Door de reorganisatie moest het gros van het personeel verdwijnen en werd een afscheidsparade gehouden. Na afloop hiervan reed de troep, luid op zijn pantser hamerend, met veel misbaar door het kamp. De Brigadecommandant, bij wie ik toen juist ontboden was, dacht aan een soort opstand. Maar het was duidelijk dat allen met veel genoegen hadden gediend en dat de mannen het naar vonden weg te moeten gaan.

De Verkenningsafdeling

Aan het restant van het eskadron werd een brencarrier afdeling van de infanterie van circa 30 man toegevoegd. Onze regering wilde de Brigade bijeen houden en niet over Engelse onderdelen verspreiden. Toch werd haar organisatie op verspreid gebruik ingericht.
De verkenningsafdeling kwam te bestaan uit een staf, de korpstrein en drie pelotons van één groep van twee Daimler verkenningsauto's en één groep van drie Brencarriers.

De Daimlers waren een soort badkuipje voor twee man met een Brenmitrailleur, zij waren van voren goed gepantserd en konden even snel voor- als achterwaarts rijden. Zij voldeden uitstekend. De ondersteuning van de Daimlers door de carriers was beter verzekerd dan in het oude eskadron. Aangezien het niet gelukte ook enige zware pantserwagens aan de pelotons toe te voegen, kregen wij tenslotte een groep 6-ponder antitankkanonnen.
Beelaerts bleef commandant en res. 1e luitenant Immink, die van de infanterie kwam, werd plaatsvervangend eskadronscommandant.
De discipline bij de carriergroep moest eerst worden 'gericht', maar spoedig was er een goed geheel. Men had bij de carriers antitankgeweren, maar er is nooit mee geschoten wegens gebrek aan oefenmunitie. Wij verschoten toen maar wat oorlogsmunitie.
Spoedig gingen wij schieten in Wales. We kregen daar bezoek van onze brigade-majoor Ballot. Hij werd gewond bij een explosie van een kleefbom en ging dadelijk zonder oorlel naar het brigadekamp in Wolverhampton terug.
Na veel aandrang bij hogerhand verlieten de troepen Wolverhampton; de 'Recce' (verkenningsafdeling) ging naar een Engels Recceregiment bij Morecambe.
De dokter uit Wolverhampton kwam over en tekende in onze papieren, zonder ons gezien te hebben: 'A 1'. Voor de dienst moest men goedgekeurd zijn. A-I was de hoogste graad van geschiktheid.
Het was een sport om met de antitankgeweren betonnen palen op het strand om te schieten. Het geweer heette 'Boy 5'. Toen de fabriek om staal vroeg voor dit geweer kwam het antwoord 'dat men genoeg speelgoedgeweren had'. In Morecambe zagen wij sneeuw op bloeiende rodondendrons, een bijzonder gezicht. Wij maakten veel tochten in de omgeving. De zware veldloop van 7 km. verplicht voor officieren, was bij ons zeer gevreesd; wij werden er echter goed hard van.
Na Morecambe kwamen wij in garnizoen, met de Brigade, in Berkhampsted, Harwich, Frinton en weer Harwich en gingen tenslotte scheep in Londen. Bij het inschepen vlogen de V-1 bommen over, een onheilspellend gezicht. De officieren van het eskadron waren toen res. kapitein Immink als commandant en de luitenants Burgers, plv. E C, van Voorst tot Voorst, Havelaar, Hudig, Driebeek en Wolters.

Naar Frankrijk en Nederland

In de Harwich periode was Beelaerts 'brigade-majoor' (S 3 van de brigade) geworden en had Immink het commando van het eskadron overgenomen. In deze periode ontsnapte ritmeester Pahud de Mortanges als krijgsgevangene uit een goederenwagon die hem naar Duitsland zou brengen; hij kwam de Pyreneeën over. Voor hem werd, na zijn aankomst in Engeland, een plaats in de Brigade gemaakt als plaatsvervangend brigadecommandant.
De overtocht per Liberty-schip van Engeland naar Frankrijk was op een mistige en warme augustusdag in 1944. De aankomst in Normandië was onvergetelijk: honderen schepen en weinig vijand. Er waren wat éénpersoons onderzeeboten en een enkele duitse vlieger bij de schemering.
Na een paar rustdagen bij de Cresserons kwam de Brigade in stelling op de hoogten van Bréville, noord van de Orne. De 'Recce' kwam als reserve achter het midden van het brigadefront. Door bedorven conserven werd het gros van de Recce al spoedig enige tijd buiten gevecht gesteld, waarbij alle officieren, op luitenant Burgers na uitvielen.

Nu de vijand week en de Recce moest optreden werd de brigade-majoor, de oud-commandant Beelaerts tijdelijk weer met het commando belast. De achtervolging werd vertraagd door veel mijnen. In de huizen achter het front was alles kort en klein geslagen. Pont Audemer en Pont l'Evèque werden bevrijd en bij Elbeuf werd de Seine overgetoken.
Met een geforceerde mars over Amiens werd op 6 augustus 1944 te circa 10.30 uur St. Pietersleeuw bij Brussel bereikt en daar werd rust gehouden. Bij de nachtmars werd af en toe gestopt omdat de vijand de colonne kruiste! De mars werd hervat via Leuven naar Leopoldsburg. Hoewel de Recce nu volgens toerbeurt aan de staart moest komen, wijzigden wij (de plaatsvervangend brigadecommandant en de brigade-majoor) de orders en zetten deze aan het hoofd. De bevolking in Leuven - dat pas was bevrijd - was dol van vreugde en wij konden moeilijk door de stad komen. We werden bedolven onder lekkernijen.
Buiten Leuven werd het stil op de weg en daar waarschuwden burgers voor de vijand. Veel autowrakken lagen op de weg. Bij St. Joriswinge werd de eerste Daimler vanachter een autowrak door een vijandelijke tank onder vuur genomen en werd de mitrailleurschutter gedood. Ook vanuit het rechter zijterrein werd vuur van tanks ontvangen. Gelukkig bracht luitenant Wolters zijn 6-ponders in stelling en vuurde terug. De 3e Gevechtsgroep van de Brigade was achter de Recce in elkaar geschoven, waarbij, door overspringend vuur, dadelijk zeven auto's in brand stonden. De brigademajoor die naar voren was gekomen zond nu de recce en de gevechtsgroep zijdelings het terrein in.
Tijdens het gevecht was de brigadecommandant van een bespreking teruggekomen en zond nog een gevechtsgroep op de rechterflank uit. De vijand was echter intussen richting Hasselt verdwenen. Het gevecht had de Brigade 2 doden, 14 gewonden en vijf uur oponthoud gekost.
De auto's en hun munitie moesten eerst opbranden daar zij de weg versperden.
In de buurt van Grave aangekomen werd de Recce naar het land van Maas en Waal gestuurd.

Jhr. J.J.G. Beelaerts van Blokland.

POSTZEGELS GEVRAAGD

Een van onze leden, zwaar gewond in 1947 in Indonesië en vorig jaar bovendien een hartinfarct gekregen, vertoeft reeds geruime tijd thuis, omdat hij voor werken is uitgeschakeld.
Voor tijdverdrijf en om iets om handen te hebben is hij postzegelverzamelaar geworden. Hij verzocht ons dit berichtje te plaatsen in de hoop, dat medeleden die misschien nog wel gestempelde postzegels over hebben, hem die zouden willen toesturen.
Zijn adres is: C. Maas, Europastraat 43, Deurne (N.B.)

(Mededeling van redactie: Dit artikel lazen wij in De Kareoler januari 1975.
Wie kan onze veteraan Maas helpen?)

LITERATUURLIJST

BLUMENSON, M.
Why military history?
To analyze the Past, discover the Present;
art. in: Army, january 1975, 33-37.

FARRAR, M.M
Conflict and compromise:
the strategy, politics and diplomacy of the French blockade 1914-1918;
The Hague, Nijhoff, 1974.
216 blz., bibliography, index.

ASTER, S
1939: The making of the Second World War;
New York, Simon and Schuster, 1973.
456 blzn.

RYAN, C.
A bridge too far;
London, Hamilton, 1974.
XIX, 492 blzn., geïll., krtn.

REID, A
The contest for North Sumatra;
Atjeh, the Netherlands and Britain 1858-1898:
Kuala Lumpur, Singapore, London, New York, Oxford University Press, 1969
333 blzn.

BOSCH, J. T. W.
De Militaire Luchtvaart van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger in oorlog,
8 december 1941 - 10 maart 1942;
Den Haag, 1974.
XII, 478 blzn., geïll., krtn

BESSELSE, H.
Het ABC der vernietiging;
art. in Keesings Reflector 6, februari 1975, 134-135.

AMBROSE, T. T. (lt. U. S. Navy Reserve)
Insects in warfare;
assassin bugs, click beetles, lice, the regimented and much-admired honey bee - all have had their role to play in the history of war, sometimes inadvertently, sometimes as a calculated agent of man: art. in: Army, december 1974, 33-38.

BLAIR, C.
European armour circa 1066 to circa 1700;
London, Batsford, 1972.
248 blzn., gefll.

MARRIOTT, J.
Armoured fighting vehicles;
(in service in NATO and the Warsaw Pact);
art. in: NATO's fifteen nations, febr.-march 1975, 42-56.

LEWIN, R.
Montgomery as military commander;
London, Batsford, 1971.
302 blzn., 3 afbn. (Military commander series).

MARSCHALL-CORNWALL, J.
Foch as military commander;
London, Batsford, 1972.
278 blzn., afbn. (Military commander series).

AMSTEL, G. van
De zak met vlooien Oflag 67; M. Stalmag 371;
ontvluchtingen van Nederlandse officieren uit krijgsgevangenschap;
Blaricum, Bigot & van Rossum, 1974.
288 blzn., gefll.

VEILIGE VAART, een eeuw hydrografische dienst;
art. in 'Zeewezen', opinieblad Marine, koopvaardij en havens;
63ste jaargang, juli/aug. 1974, no. 7/8, blz. 10/11.

OLTMANS, W. L.
Den Vaderland getrouwe; uit het dagboek van een journalist;
Utrecht/Antwerpen, A. W. Bruna en zn. (1973);
680 blzn., naamregister.

HOEVEN, G. G. van der
Geschiedenis der Vesting Breda; facs. herdr. verm. met illustraties;
Breda, van Turnhout, 1974;
345 blzn., gefll., krtn.

30 JAAR geleden: Duitse aanval op Volkel mislukt;
art. in 'De Vliegende Hollander', officieel maandblad van de Koninklijke Luchtmacht;
april 1975, blz. 14-16.

RINGOIR, H.
Nederlandse krijgsgeschiedenis op Franse vaandels;
art. in 'Ons Leger'
59e jaargang, maart 1975, no. 3, blzn. 24-31.

BIJKERK, J.C.
Vaarwel tot betere tijden;
documentaire over de ondergang van Nederlands-Indië;
Frankeker, Wever, 1974;
283 blzn., geïll.

VERSLAE van neutrale militêre waarnemers tydens die Anglo-Boereoorlog
twee Nederlandse militêre attachés in die Anglo-Boere-oorlog; luitenante
C.J. Asselbergs en M.J. Nix;
art. in 'Militaira', Militêr-Historiese Tydskrif, uitgegee deur die Direkteur-generaal
Bestuurstelsels;
jaargang 1975 nr. 5/1 blzn. 46-56.

HOEVEN H. v. d.
De Belgische beroerte; de Tiendaagse Veldtocht en de scheuring der Nederlanden 1830-1839;
Amsterdam, Wetenschappelijke Uitgeverij, 1973; 206 blzn.

VISSER, F.
De zaak Antonius van der Waals;
Den Haag, Z-H. Uitgeversmaatschappij b.v. (1974).

VELS HEYN, N.
Glorie zonder helden; de slag bij Waterloo, waarbeid en legende;
Amsterdam, Wetenschappelijke Uitgeverij b.v., 1974;
297 blzn., afb. en kaarten.

DE OORLOG van 1672 tot 1678; chronologisch overzicht (samengesteld door het bureau
voorlichting van het ministerie van defensie m.m.v. Museum Swaensteyn te Voorburg);
Den Haag, I.U.B., 1974.
30 blzn., geïll., 1 losse bijlage.

PARKER, G.
The Army of Flanders and the Spanish Road 1567-1659; the logistics of Spanish victory
and defeat in the Low Countries' Wars;
Cambridge University Press. 1975 (1st paperback edition)
309 blzn., geïll., indix, div. lijsten.

ROHDE, H.
Das Deutsche Wehrmachttransportwesen im Zweiten Weltkrieg;
Entstehung, Organisation, Aufgaben;
Stuttgart, Deutsche Verlags-Anstalt, 1971.
(Beiträge zur Militär- und Kriegsgeschichte; hrsg. vom Militärgeschichtlichen Forschungsamt, 12); 439 blzn.

SCHMIDT, A.
Das Armamentarium zu Delft; ein Waffenarsenal ersten Ranges;
10 blzn., gefll.
art. in: Waffenrevue 1974. 09/11; nr. 14.

ROGERS, H. C. B.
Napoleon's Army;
London, Allen, 1974.
192 blzn., gefll., krtn.

ROSIGNOLI, G.
Army badges and insignia of World War II; Great Britain,
Poland, Belgium, Italy, U. S. S. R., U. S. A., Germany;
London, Blandford press, 1974.
228 blzn., gefll.

(Naschrift Redactie: wij hopen geregeld literatuurlijsten als deze te publiceren: selectie door Sectie Krijgsgeschiedenis K. L.)

BESTUURSMEDEDELING:
De aangekondigde excursie welke op 16 augustus a. s. naar Buren zou plaatsvinden kan helaas niet doorgaan.

„DE DONDERBUS"
SOPHIAKADE 5B – ROTTERDAM 3016
Geopend: vrijdag 19.00–21.00 uur; zaterdag 10.00–18.00 uur
INKOOP - VERKOOP - RUIL
VAN OUDE WAPENS E.D. – VERDER ALLERLEI DOCUMENTATIE
Privé: J. WINTERS
BLAAKSEDIJK-OOST 17 – HEINENOORD – TELEFOON (01862) 23 38

Campina

Huize Campina
Heelsum

Utrechtseweg 102
T. 08373 - 2573

"Antiek-Nostalgia-Stijl"

U bent van harte welkom op Campina om bij de historische afdeling de facsimile herdruk van "De Topografische en Militaire kaart van Nederland" zonder kosten en in alle rust en stilte in te zien. Er zijn 5 exemplaren in voorraad.

Tevens kunt u Tradition (Norman Newton) figuren in de diverse maten, beschilderd en onbeschilderd bekijken (of kopen), evenals de militaire prenten van Le Plumet, Hourtoulle, Knötel (Olmes) en van de Imagerie Pellerin (Epinal).

Op Campina vindt u verder een gevarieerde bibliotheek, waarin oude en nieuwe boeken omtrent uniformen, wapens en antiek in het algemeen - voor bestudering in de leeskamer (of aankoop).

En bovendien zijn er altijd interessante voorwerpen die verband houden met Napoleon I en de geschiedenis tot en met het Second Empire.

De gehele Antiekhandel Campina staat voor u open 365 dagen per jaar, iedere dag van 11 tot 11. (Er bestaat een tearoom-service.)

Voor verdere details belt u s.v.p Campina: 08373 - 2573.

CORRESPONDENTEN:

(1) 'KRIJGSGESCHIEDENIS, KORPSGESCHIEDENIS K.L.'
o.l.v. E.W. van Popta, Heliotrooplaan 356 L, 's-Gravenhage.

(3) 'UNIFORMKUNDE'
o.l.v. Dr. F.G. de Wilde, Jan Steenlaan 62, Naarden.

(4) 'RIDDERORDEN EN ONDERSCHEIDINGEN'
o.l.v. H.G. Meyer, Vollenbergstraat 6, Venray.

(5) 'MILITAIRE EMBLEMEN'
o.l.v. B.C. Cats, Claudiagaarde 72, Bussum en
C. van Ekeris, Anslostraat 183, 's-Gravenhage.

(7) 'MILITAIRE MUZIEK'
o.l.v. Mr. R.A. Schimmel, de Mildestraat 57, 's-Gravenhage.

(8) 'HISTORISCHE NEDERLANDSE VERSTERKINGEN (OVERZEE)
o.l.v. A.F. Lancker, Grote Spie 347, Breda.

(11) 'TWEEDE WERELDOORLOG'
o.l.v. J.H.M. Berlemon, Paramaribostraat 63, Leiden.

(12) 'MILITAIRE EN CIVIELE MINIATUURFIGUREN'
o.l.v. A.J. Weekenstroo, Heerenstraat 9-11, Buren.

(16) 'MILITAIRE GENEALOGIE'
o.l.v. Ir. Ch.C. van der Vlis, Anna van Burenlaan 59, Haarlem.

(17) 'MILITAIRE FOLKLORE'
o.l.v. L. Verhoeff, Gevers Deynotweg 50, Scheveningen.

(19) 'KONINKLIJKE LUCHTMACHT'
o.l.v. J. van den Berg, Cronenstein 85, Gouda en G.C. Boer.

(20) 'KNIL'
o.l.v. W.R. van der Weide, Velperweg 147, Arnhem

INTERESSEGEBIEDEN, WAAR (NOG) GEEN CORRESPONDENTEN VOOR ZIJN

(2) 'Tradities en ceremonieel'
(6) 'WAPENS en MUNITIE'
(9) 'Koninklijke Marine - geschiedenis, scheepsbouw, varende Marine'
(10) 'Napoleontica'
(13) 'Vaandels'
(14) 'Eerste Wereldoorlog'
(18) 'Militaire voertuigen, tanks'
(21) 'Militaire bibliografie, tijdschriften'

*** De tussen haakjes geplaatste nummers zijn indicaties t.b.v. de ledenlijst.